

SVENSK MUSIKTIDNING

N:r 19.

Redaktör och utgivare:
FRANS J. HUSS.
Telefon: Vasa 6 19.

NORDISKT MUSIKBLAD.

Stockholm den 2 December 1901.

Expedition: Kungstensgatan 56.

Pris: Helår 5 kr. Lösnummer 25 öre.
Annonspris 20 öre pr petitrad.

21:a Årg.

Defranskakonsertgifvarne *Eléonore Blanc* och *Lucien Wurmser.*

Sedan den franska dubbelstjärnan Marteau-Risler länge glänst öfver vår musikvärld framträdde en ny sådan: Blanc-Wurmser öfver vår horisont, men försvann åter hastigt. Efter det vår musikpublik försett sig — eller rättare förhört sig — på den första konstellationen, tycktes den icke haft ögon eller öron för andra konsertgifvare. Följden blef att M:lle Blanc och mr. Wurmser fingo

sjunga och spela för gles salong och lämnade vår hufvudstad efter en enda konsert. Denna inbringade dem emellertid rikt bifall och berömmande presskritik. Också visade sig fröken Blanc såsom en sångerska med ganska stor röst af behaglig timbre, särdeles i det lägre och mellan-registret, hvarjämte hr Wurmser som pianist ådagalade en betydande konstnärlighet, framträdande i tekniskt mästernskap, mjukt och behagligt spel, mot hvilket man endast kunde anmärka något för tråget bruk af pedalen. Vi redogöra längre fram i detta nummer för deras konsertprogram. Om de båda konstnärernas personer kan för öfrigt följande, enligt reklamnotiser, meddelas.

Eléonore Blanc är född i Wien, när uppgifves icke, men det säges att hon som helt ung uppnådde inom kort första rangen bland de stora konsertsångerskorna. Hon började sina studier i Lyon och fortsatte dem i Paris för professor St. Yves Bax. Vid konservatoriet vann hon första pris med den stora arian ur »Frischyttan» och uppträdde en kort tid på Opéra Comique. Hon har sedan med mycken framgång sjungit på Harcourts, Colannes och Lamoureux's konserter, i Frankrikes landsortsstäder och utomlands i Schweiz, Spanien, Holland och Belgien.

Lucien Wurmser föddes i Paris den 23 maj 1877 och började redan

Eléonore Blanc.

Lucien Wurmser.

vid 6 år att idka pianostudier. Han gjorde hastiga framsteg och kom 1886 in som elev i konservatoriet, där han i förberedande klassen fick Emile De-combes till lärare. År 1890 erhöi han en första prismedalj för pianospel och sång. Uppkommen i den högre pianoklassen åtnjöt han underdervisning af den utmärkte läraren Charles de Bériot, som till den berömda violin-virtuosen och komponisten. Denne invigde honom, som det säges, i de Thalbergska traditionerna, som beträffande klangskönhet, frasering och klarhet ännu är af största betydelse för modern pianokonst. År 1893 fick Wurmser mottaga ännu ett första konservatoriepris men vände sig, efter att ha studerat ensemble-musik för Benjamin Godard, till Raoul Pugno, som lade sista handen vid hans pianistiska utbildning. Som pianovirtuos har han sedan gjort stor lycka i hemlandet, i Tyskland, Holland, Belgien och London.

Textinnehållet i Bohème

opera i fyra akter efter Murgers »La vie de bohème» af G. Giacosa och L. Illica. Musik af G. Puccini. Svensk öfversättning af Sven Nyblom.

Ofvannämnda opera af italienaren Gaetano Puccini (f. 1858 i Lucca) gafs första gången i Turin 1897. Den har sedan gått öfver åtskilliga europeiska operascener och i dagarne haft sin premiére på kgl. teatern härstädes, hvarför vi i korthet här nedan lämna en redogörelse öfver handlingen i operan. Personalen är följande: Rodolphe poet; Marcel målare; Schaunard, musiker; Colline, filosof; Benoit, värdshusvärd; Saint-Phar, kapitalist; Parpignol, leksakskrämare; En tullkarl; Mimi, brodös; Musette, f. d. chanteuse. — Studenter, grisetter, borgare, butikägare och kringvandrande krämare, soldater, kypare, barn m. fl. — Händelsen förgår i Paris omkr. år 1835.

Första akten. Vindskammaren. Ett högt beläget rum med ett stort fönster, hvarigenom man ser snöbetäckta hustak. Rummet innehåller enkla möbler, en säng, stolar etc. samt ett staffli med en ofullbordad tafla, föreställande »öfvergången af Röda hafvet», kringströdda böcker och papper. Till rummet leda två dörrar.

Marcel målar, Rodolphe står drömmande och ser ut genom fönstret, börjar sedan röra om i den tomma kaminen. Båda klaga öfver kylan, hvarpå Rodolphe tager fram ur bordslådan en pappersbunt, ett hans »drama», som han nu begagnar till bränsle, hvarpå de sätta sig ned vid brasan. Colline inkommer med en packe böcker. Plötsligen öppnas en dörr, och ett par poj-

kar inträda med matvaror, buteljer och cigarrer samt ved. Schaunard inkommer, kastande en näfve slantar på golvet, dem han förtjänt på att spela hos en rik lord. Nu göres upp eld och dukas till fästmåltid. Husvärlden Benoit träder in, kräfvande hyran; han nödgas sitta ned vid bordet och dricka vin, glas på glas. Man lockar ur honom att han, den äkta mannen, varit ute och svirrat på Mabille, och under låtsad förtrytelse öfver sådan immoralitet köra de ut honom ur rummet. De fyra männen besluta nu att gå till Quartier Latin, där café Momus väntar dem. Rodolphe stannar efter för att avsluta en följetong. Det knackar, och då han öppnar inträder Mimi, som bor i samma vindsvåning. Hennes ljus har slocknat och hon ber att få tända det här. Gåendet i de många traporna har emellertid ansträngt henne, så att hon svimmar, tappande ljus och nyckel. Rodolphe återkallar henne till lif och finner henne riktigt vacker. Hon får sitt ljus tändt och går men kommer åter, ty det har slocknat på nytt och nyckeln saknas. Då Rodolphe skall tända hennes ljus slocknar äfven hans och de leta båda i mörkret efter nyckeln, som han finner och oförmärkt stoppar på sig. Vännerna ropa nedifrån, uppmanande honom att skynda sig. Månen lyser nu in och bestrålar Mimi, som Rodolphe i förtjusning omfamnar och kysser. Såsom ett förlofvadt par lämna de rummet för att sluta sig till Rodolphes vänner.

Andra akten. Quartier Latin. Öppen plats utanför Café Momus, där mycket folk samlats jämte säljare som bjuda ut sina varor. Bland cafégästerna finner man de fyra bohème-vännerna och Mimi, som presenteras af Rodolphe för de andra. Musette uppträder följd af en äldre sprätt, mr. Saint-Phar, som tänker föra henne in på kaféet, men hon vill stanna ute, då hon får se Marcel, som varit hennes älskare och hvars uppmärksamhet hon nu söker väcka med sång och koketteri. Saint-Phar söker få henne att sitta ned och vara tyst. Plötsligen klagar hon öfver smärta i foten och sparkar af sig skon; Saint-Phar måste ge sig af att skaffa en ny, då Musette skyndar till Marcel, hvarpå de förtjusta omfamna hvarandra. Man hör »reträten» blåsas*; kyparen kommer med räkningen till de fyra vännerna. Musette lägger den på bordet för att betalas af Saint-Phar, »hennes man», såsom hon uppgifver, och i triumf bäres hon sedan ut af vännerna.

Tredje akten. Vid stadstullen. På ena sidan om gatan är tullkammaren på den andra en taverna, som har till skylt Marcells tafla »öfvergången af Röda hafvet» med öfverskrift »Marseljäsaren». Ett fönster vetter åt pu-

bliken af denna taverna, från hvilken man hör röster och klingande med glas. Det är en vinterdag tidigt på morgonen. Tullkarlar, gatsopare och mjölkbud uppträda; man hör buller af landtböndernas vagnar, som forsla varor till staden. Mimi kommer in; hon får ett svårt hostanfall och sätter sig ned frågande en tullkarl efter målaren Marcel. En tjänstflicka kommer ut från tavernan och Mimi ber henne kalla ut Marcel. Denne utkommer och berättar att han sedan en månad lefvat i den här butiken; han målar och Musette förtjänar på att sjunga. Mimi frågar efter Rodolphe, som af svartsjuka öfvergifvit henne, och får veta att han sedan en timme befann sig i tavernan. Mimi, som allt emellanåt får ett hostanfall, besvär Marcel att söka återföra Rodolphe till henne. Det blir hennes död om hon ej återvinner hans kärlek. Marcel för henne undan då Rodolphe utträder, emedan hon ej vill att han skall se henne. Hon lyssnar emellertid till samtalet mellan Marcel och Rodolphe, hvilken misstänker Mimi, som han ännu högt älskar, för otrohet mot honom. Mimi skyndar fram och Marcel, som hör Musette skratta inne i tavernan, rusar, förargad däröfver, in till henne. Mimi vill nu taga farväl af Rodolphe, men scenen mellan dem slutar med försöning och bådas förklaring att »ej skiljas förr än det blir vår». Marcel och Musette ha emellertid utkommit från tavernan grälände med anledning af hans svartsjuka och de skiljas åt som ovänner.

Fjärde akten. Samma vindrum som i den första. Marcel målar och Rodolphe skrifver. Båda klaga öfver förlusten af sina älskade, Musette och Mimi. Schaunard och Colline inkomma den ene med bröd den andre med en sill. Bordet dukas till »kalaset» under uppsluppet skämt, sång och dans. Då inträder Musette, upprörd berättande att Mimi är i hennes sällskap, mycket sjuk. Rodolphe och Schaunard skynda ut att hämta Mimi, som införes och lägges på sängen. Musette har funnit henne ute, döende, och hon har bett henne att bli ledd upp till honom som hon älskar, där vill hon dö. Marcel och Musette gå att hämta en läkare och en läskedryck åt den sjuka; hon offerar sina örhängen, Colline sin rock för att skaffa behöfliga medel. En rörande scen utspelas mellan Rodolphe och Mimi. Marcel återkommer jämte Musette, som bär en muff och en flaska. Mimi mottager muffen, förtjust att få värma sina kalla händer. Strax därefter dör hon, och Rodolphe faller på knä vid sängen, förtviflad ropande hennes namn.

* Retriätt = trumpetsignal, motsvarande taptot vid infanteriet, kallande manskapet till hvilat.

Källorna till svenska musikens historia.

Af

Tobias Norlind.

III.

Nittonde århundradet.

(Forts.)

Musiken utom hufvudstaden. — Utom hufvudstaden är det isynnerhet universitetsstäderna, hvilka taga vårt intresse i anspråk. Hvad Upsala beträffar, äro källorna rikast angående manskvartetten. Studentsångens historia finnes beskrifven i *Neanders »Upsala-studenternas sänger jämte bidrag till Upsalasångens historia»*, Upsala 1874. För sångföreningen O. D:s historia kan rådfrågas: *Carl R. Nybloms »Sångsällskapet Orphei Drängars» 25-årsfest d. 7 Dec. i Upsala 1879. Sångarfärderna till Paris ha alla blifvit särskildt beskrifna. Den första af år 1867 genom Måns Månssons »Upsala-sångarnes Parisfärd»*, Upsala 1868 (med 8 portr.); den andra af 1878 i två arbeten: *C. O. Morrtan—C. Warburg »Sångarfärden till Paris 1878»*, Stockholm 1878; tredje färden år 1900 har likaledes två arbeten att uppvisa: *Knut Nybloms »Upsala-sångarnes Pariserfärd 1900»*, Stockholm 1901 samt *Rudolf Kjelléns »Sångarfärden till Paris 1900»*, Göteborg 1901. Rörande musiken i Upsala kunna dessutom rådfrågas: *N. P. Ödmans Josephsonbiografi I, II*, Stockholm 1885, 1886 samt *R. Geijers »Upsala universitet 1872—97»*, Upsala 1897 (II Kapellet af Iv. Hedenblad). Om musiken i Upsala under förra hälften af 1800-talet lämnar oss *E. G. Geijers* bref en åskådlig bild (G:s saml. skrifter, Stockholm 1874). Äfven *Törneros' Bref* och dagboksanteckningar gifva en inblick i Upsala musiklif på 1830- och 1840-talet. För förra hälften af 1800-talet kan tillika tjäna som källa *Bern. v. Beskows »Lefnadsminnen»*, Stockholm 1870. En öfversikt af filharmoniska sällskapets verksamhet lämnar den 1900 vid 50-årsjubileet utgifna förteckningen öfver alla under halfseket inom sällskapet gifna tonverk. För musiken i Lund under äldre tid hafva vi i främsta rummet att nämna *G. A. Feuks »Otto Lindblad och hans sångare»*, Lund 1882. Andra bidrag lämnas af *Martin Weibull »Lunds universitets historia»*, Lund 1868, *Elof Tegnér »Lunds universitet 1872—97»*, Lund 1897, *J. M. R-n »Minnesblad från Skåne»* (Sv. Mus.-tidn. 1882, n:r 8, 10, 13).

Biografier af musiker. — Af musikbiografier finnes naturligtvis en synnerligt rik samling i tidningar och

tidskrifter. Någon fullständig redogörelse för dessa kan här ej komma i fråga. Jag vill blott nämna de större biografiska uppsatserna samt de små karaktäristikerna så vidt de äro samlade i bokform. Af de senare vill jag isynnerhet nämna två arbeten: *M. J. Crusenstolpes »Medaljonger och statyetter»*, Stockholm 1882, där biografier af följande musiker förekomma: J. N. Ahlström, J. F. Berwald, Edv. Du Puy, J. Foroni, E. Holmberg, B. K. Lidbeck, J. Lind, O. Lindblad, E. Olin, K. Stenborg, C. G. W. Wiedberg samt *August Blanchés »Minnesbilder»*, Stockholm 1872 med karaktäristiker af J. N. Ahlström, J. F. Berwald, J. Foroni, A. F. Lindblad, Abr. Mankell. Bland andra samlingar biografier och karaktäristiker kunna nämnas de i teateralmanackorna förekommande: för 1849 »Biografiska skizzer af de italienska artister, som under saisonen 1847—48 vistas i Stockholm» (6 biogr.); för 1845 »Silhuetter af våra förnämsta dramatiska artister» (12 karaktäristiker); för 1855 »Minnesblommor öfver aflidna konstnärer» (2 biogr.). Af lefnadsteckningar öfver svenska tonkonstnärer finnas i samlad form dessutom hos *Adolf Lindgren »Svenska hofkapellmästare»* utförliga biografier af Häffner, Joh. Fredr. Berwald, Foroni, I. Lachner, Norman, Dente, Nordquist. I *Ad. Lindgrens »Mus. studier»* träffa vi tre biografier af svenska musici: Franz Berwald, Jenny Lind och Oskar Arpi. »Svenska tonkonstnärer och dirigenter» i Sv. Mus.-tidn. 1897 (Jubileumsnumret) ger äfven biografier jämte porträtt af 17 svenska tonsättare. »Svenska tonsättarinnor» i samma nummer ger 4 biografier med portr. af kvinnliga musici i Sverige. Gå vi nu till vidlyftigare biografier hafva vi öfver musici från början af århundradet följande: öfver Häffner *C. A. Forssmans* utförliga och samvetsgranna biografi, Upsala 1872. Andra värdefulla biografier af Häffner läsas i Sv. Pantheon hft. 20, i Sv. Litteraturföreningens Tidning 1833, författad af *E. G. Geijer* (äfven i hans saml. skrifter) samt i Biogr. Lexikon. *A. F. Lindblad* har tecknat Geijer som tonsättare i upplagan af Geijers samlade skrifter, Stockholm 1874. Af Du Puy hafva vi en utförligare biografisk teckning genom *Palmstedt*, Stockholm 1866. Öfver Jenny Lind som konstnär finnes en vidlyftig biografi af *Holland och Rockstro*, omfattande åren 1821—51, orig. på engelska, öfversatt till svenska af *J. R. Spilhammar*, Stockholm 1891. Den utförligaste biografien af J. F. Berwald är *Ad. Lindgrens* i »Svenska Hofkapellmästare». Bidrag till hans biografi finnas dessutom i Ny Tidning för Musik 1856, n:r 13, af *Boman*, »En svensk tonsättares verksamhet», med noggrann förteckning af hans kompositioner. En

större biografi af Otto Lindblad är författad af *G. A. Feuk »Otto Lindblad och hans sångare»*, Lund 1882. Af Adolf Fredrik Lindblad finnes en stor mängd lefnadsteckningar. Den bästa är *R. Nybloms* i Sv. Akad:s Handl. 1882. Af öfriga kunna nämnas: i Läsning för Hemmet 1901, hft 1; i Svea 1879 författad af *J. A. Josephson*; i Theater och Musik 1876. Af bref till och från Lindblad finnes äfven en del utgifna: Atterboms bref till Lindblad i Samlaren XI:1890, Lindblads till Atterbom i Samlaren IX:1888. En utmärkt biografi af J. A. Josephson jämte talrika utdrag ur hans bref och dagboksanteckningar ega vi i *N. P. Ödmans »Ur en svensk tonsättares lif I, II*, Stockholm 1885, 1886. N. P. Ödman har dessutom skrivit en förtjänstfull jämförande studie öfver Josephson, Geijer och Lindblad som viskompositörer i Svea 1884. Öfver Josephson finnes tillika en biografi i Svea 1881. Någon utförligare lefnadsteckning af J. A. Söderman ega vi visserligen ej, men i ersättning en synnerligen förtjänstfull förteckning på hans kompositioner i tryck och handskrift, jämte historiska notiser af *Ad. Lindgren: »Aug. Södermans manuskriptsamling»*, Sv. Mus.-tidn. 1888, 1889. Af Södermans bref finnas några utgifna af *Ad. Lindgren* Sv. Mus.-tidn. 1890. Den bästa biografien af Söderman läsa vi i Sv. Mus.-tidn. 1882, n:r 24, af *Ludv. Norman*. En annan finnes i Svea för 1877. Öfver Ludv. Norman existerar ej heller någon utförligare lefnadsteckning. Till kännedom om hans personlighet kan likväl tjäna hans »Musikaliska uppsatser och kritiker 1880—85» i samlad form utgifna Stockholm 1888. En utförlig förteckning af hans kompositioner har *Jul. Bagge* utgifvit i Stockholm 1886. En själfbiografisk af Bauck författad 1872 utgafs 1878 af *Ad. Lindgren*. Af universitetskapellmästaren i Lund *W. Th. Gnosspeilius* utgafs en minnesteckning Lund 1887. En teckning af E. Sjögren som romanskomponist af *Hel. Nyblom* står att finna i Ord och Bild 1894. Ännu flera biografier af svenska musici kunna läsas i tidningar och tidskrifter. Af dessa senare må särskildt nämnas Ny Illustrerad Tidning. Af musiktidningar har isynnerhet Svensk Musiktidning under sin 20-åriga tillvaro samlat en rik skatt af biografier öfver svenska musici.

Musiktidningar af litterärt innehåll. — De förnämsta källorna till 19:e århundradets musikhistoria utgöra de musikaliska tidskrifterna. Jag vill här inskränka mig till att nämna dem i historisk ordning: Euterpe, Musikalisk tidskrift 1823 (utg. *W. Fabian Holmgren*), Tidning för teater och musik 1835—36 (utg. *J. M. Rosén*), Stockholms Musiktidning 1843—44, Musikalisk kyrkotidning 1847—50

(utg. C. E. Södling), Ny tidning för musik 1853—57 (utg. Wilh. Bauck), Tidning för teater och musik 1858—59 (utg. Norman—Rubenson—Hedberg), Teater och Musik 1876 (utg. P. J. E. Bäckström), Necken, Svensk musiktidning 1880 (utg. J. A. Lundgren), Tidning för Kyrkomusik 1881 (J. Lindegren), Svensk Musiktidning 1881— (till 1884 utg. Ad. Lindgren, sedan Fr. J. Huss), International Teater-Revy 1885, Det musikaliska Sverige 1885—86 (utg. C. T. Ahlberg), Musikbladet 1895— (utg. C. A. Åkerberg), Tidning för musik och teater 1899—, Musiktidningen 1899 — (utg. A. O. Assar).

Musiktidningar af kompositöriskt innehåll. — Såsom bidrag till originalkällorna för 19:de årh:s musik må slutligen nämnas de musiktidningar, hvilka innehålla kompositioner: Musikalisk Journal 1819 (utg. Fr. A. Berwald), Journal de Musique 1820, Musikjournal för damer 1820, 1821 (utg. L. Westerberg), Musikaliskt Allehanda 1823, Musikaliskt Veckoblad 1824, Amphion 1824 (utg. J. G. Zetterström), Orpheus 1825—26, Musikaliskt Allehanda 1830—31, Nordmannaharpan 1832—33, Musikaliskt Veckoblad för pianoforte 1833, Amphion 1834, Musikaliskt Lördagsmagazin 1838—39, Nytt Musikaliskt Lördagsmagazin 1839, Lördagsmagazin för Guitarrspelare 1839, Musikaliskt Bibliotek för piano solo och sång med piano 1839—40, Bibliotek för Guitarrspelare, Månadsskrift 1840—41, Cecilia, Musiktidning för folket 1868 (utg. B. W. Hallberg), Motettaftonen, Blad för kyrkomusik 1882—83, Fridsrösten, Musiktidning för hemmet och söndagsskolan 1884—86 (utg. Blomquist), Harmoni, Tidning för den religiösa sångens och musikens befrämjande 1889, Musik för hemmet 1889, Svensk Sång 1900— (utg. K. Valentin).

(Forts.)

Om Verdis Requiem.

Af

Eduard Hanslick.

Då Verdis ofvannämnda verk efter många års uppehåll ånyo i dessa dagar här utföres, anse vi det kunna intressera vår läsare att se hvad den bekante Wienerkritikern Hanslick kan ha att säga om detsamma, efter det Verdi själf fyra gånger dirigerade sitt Requiem 1875 i Wien, där det väckte stort och allmänt bifall. I sin fem år därefter utgifna bok »Musikalische Stationen» yttrar sig Hanslick i följande ord om denna Verdis andliga komposition.

* * *

Verdis Requiem är ett skönt, dugtigt verk, framför allt märkvärdigt såsom en märkessten i Verdis utvecklingshistoria. Man må nu ställa det högt eller lågt, utropet: »Detta hade vi aldrig väntat af Verdi» kunde ej uteblifva. Hans Requiem är i det hänseendet ett sidostycke till »Aida», som likväl synes mig långt mera betydande så i uppfinning som utarbetning. Hur långt är icke detta Requiem skildt från »Trovatore» eller »Ernani»? Och dock återfinner man Verdi helt och hållet i detsamma. Studiet af äldre romersk kyrkomusik och tyska mästare framlyser däri men blott såsom ett skimmer, ej såsom förebild.

Och dock — det må genast uttalas — är teatern för denne komponist nödigare och kärare än kyrkan. Verdi är född teaterkomponist; om han i ett Requiem bevisar hvad han kan åstadkomma på en främmande mark, så står han dock mycket säkrare på sin egen. Ej en gång i sitt Requiem kan han fördölja den dramatiska komponisten; sorg och bön, förfäran och hoppfull tillförsikt, allt detta talar här ett mera lidelsefullt och individuellt språk, än det vi äro vana att höra i kyrkan.

Talar ur ett modernt kyrkligt stycke ärlig öfvertygelse och allvarlig skönhet, så kunna vi vara tillfreds; frågan om den speciellt kyrkliga kvalifikationen blifver dag efter dag allt mera tvifvelsam och ohållbar. Beträffande andliga kompositioner tänka vi nu för tiden framför allt på *konstverket*; hvad kyrkan har att hos ett sådant berömma eller tadla, det är oss alldeles likgiltigt. Hvad komponisten skapar af en andlig dikt gäller för oss såsom ett verk af fri konst, hvilket har rätten till sin existens i sig själf, i sin konstnärliga storhet och skönhet, icke i sin kyrkliga ändamålsenlighet. Vi tänka med ett ord, vid sådana skapelser af moderna mästare icke på kyrkan utan på konsertsalen och dessa mästare tänka likaså. Det var helt annat i äldre tider. Haydn och Mozart föll det aldrig in att tänka sina messor uppförda annat än i Guds hus. De skrefvo sin kyrkomusik för kyrkans behof och bruk. Först Beethoven, med hvilken äfven på detta fält en ny tid inbröt, har — 1824 — låtit uppföra tre satser af sin »Missa solennis» första gången på Kärntnerthor-teatern i Wien. Visserligen hade han, som bekant, ursprungligen bestämt messan för en stor kyrklig festlighet, men kompositionens musikaliska rikedom växte ut så vidt öfver den kyrkliga ramen att han med den tog sin tillflykt till konsertsalen. Och liksom Beethovens festmessa ha de andra lätt räknade kyrkokompositionerna af moderna ansedda mästare funnit hemvist i konsertsalen: Rossinis »Stabat mater», Liszts »Graner-messa», Rob. Schumanns, Brahms', Lachners och Verdis Requiem. Mot tjugu konsertuppförande af dessa verk kom-

mer kanske ett i kyrkan. Den tid är förbi då hvarje stor komponist hade behof af kyrkan för att häfda sin storhet. I samma mån som kyrkan förlorat sin ledande makt i nutidslifvet och hennes auktoritet inskränkts till allt mindre kretsar af tänkande själar, har också hos konstnärerna, kanske halft omedvetet, utvecklats sig den öfvertygelsen, att de med sina andliga kompositioner vilja väcka den *ästetiska* andakten, icke den *kyrkliga*.

Äfven Verdi har, sedan hans Requiem, komponeradt för att hedra minnet af den berömda diktaren Alessandro Manzoni († 1873), pliktskyldigast uppförts i Milanos domkyrka, fört det ut på resor för att i Paris', Londons och Wiens konsertsalar framföra det inför den församling, åt hvilken det i själfva verket var tillägnadt: den musikaliska. Verkets bästa partier äro de, hvari Verdi minst utöfvat tvång på sin känsla och talang; svagast visar sig allt det som rättar sig efter vissa kyrkliga traditioners stränga observans: det kontrapunktiska och framför allt fugorna. Ursprungligen funnos tre sådana i Verdis Requiem; den första, på orden »Liber scriptus», har komponisten, till stor vinst för det hela, efteråt kasserat och ersatt med ett ganska verkningsfullt solo för mezzosopran. De två andra fugorna: »Sanctus», dubbelkör, och »Libera me» (slutfuga) sticka af mot de andra satserna i Requiem genom den mycket obetydliga uppfinningen i deras tema liksom det stela och torra utförandet. De äga ej något friskt flöde, ej någon mäktig höjdpunkt.

Det kan ej väcka förvåning, om en italiensk operakomponist, som till sitt sextionde år icke tänkt på någon fuga, känner någon oro gent emot en sådan uppgift och kanske vid hvar fjärde takt granskar sitt schema och ser efter »hvad nu skall komma». Något af dylikt tvång förråder de flesta moderna fugor i motsats till Bachs och Händels, hvilka nästan alltid redan i uppfinningen af tema visa en genial frihet och i genomföringen en öfvertygande völdighet och naturlighet. För dessa mästare var den fugerade stilen ett helt naturligt språk. Den som från början tänker och skrifver polyfont har lätt att fugera. Sedan har fugan allt mer krympt ihop till blott formalism, men att iakttaga denna gäller i kyrkomusiken allt jämt såsom en oeftergiftlig pligt för komponisten. I och för sig har fugaformen icke det ringaste att skaffa med uttryck af religiös andakt, det oaktadt göra våra komponister ingen kyrkomusik utan fuga. Till och med Mendelssohn, som kunde åstadkomma lärd musik med större mästarekap, åtminstone med mera klarhet och behag än de flesta moderna tonsättare, synes alltid ha förlorat något af sin talangs specifika vikt, när han skref och utarbetade fugor. Om sin fem-

stämmiga B-dur-fuga i »Paulus» ytt-rade Mendelssohn själf till M. Hauptmann att han skrivit den »emedan folk i oratorier alltid ville höra en ordentlig fuga och tror att komponisten ej kan skriva en fuga, om han ej anbringar en sådan däri». Af samma skäl har Verdi säkerligen skrivit fugorna i sitt Requiem, men de ha ej lyckats lika bra som de Mendelssohn'ska. Dessa små sandstigar i Verdis Requiem gå lyckligtvis fram midt igenom en blomsterrik trädgård. Genast A-moll-satsen i början (Requiem æternam) är särdeles vacker i sitt uttryck af lugn resignerad sorg, och som en mild solstråle inbryter A-dur-motivet »et lux». »Dies iræ», effektivt måladt med tämligen bjärta färger, erinrar om de bekanta freskerna i Campo Santo i Pisa, hvilka med obarmhärtig åskåd-lighet framställa alla yttersta domens, skärseldens och helvetets skräckscener. Att försinliga »Tuba mirum» genom hvarandra svarande, i orkestrens fyra hörn posterande trumpet och basuner är en idé, som Verdi lånat från Berlioz' Requiem. Honom tillhör dock förtjänsten att icke blott ha behandlat dem själfständigt utan ock att ha gjort dessa trumpet- och basunstötter möjliga genom att reducera dem till måttlig styrka; ty Berlioz' Requiem använder för denna effekt fyra särskilda orkestrar af bleckinstrument och åtta par pukor! Öfver den dundrande åskan i »Rex tremendae majestatis» höjer sig den ytterst sköna innerliga bönen »Salva me»; därpå följer den genom en bedårande samklang mellan de båda fruntimmersstämmorna så insmickrande duon »Recordare», en ström af välljud som dock flyter intill operans område —, därefter slå eldslågorna af »Dies iræ» återigen upp mot höjden. Ett tenorsolo i Ess-dur (»Qui Mariam absol-visti») erinrar genom växlingen mellan stora och öfverstigande kvinter i ackompanjementet om liknande vändningar i »Aida»! denna oskyldiga anklang är emellertid den enda reminiscens från denna opera jag kan finna i Verdis Requiem. Här efter följer det fyrstämmiga Offertoriet »Domine Jesu», med den enkla men dock rytmiskt lifliga mellansatsen »Quam olim Abrahæ», utmärkt genom vacker konstruktion och betagande klangskönhet; det följande »Agnus dei», med sin något psalmodiska sopranmelodi, erhåller ett stämningsfullt halfdunkel genom altstämmans som ledsagar den i lägre okta-ven. Slutligen har man satsen »Li-bera me», med hvilka ord hela verket slutar i rörande, mildt bortdöende toner.

Verdis Requiem innehåller jämte stora skönheter äfven många svaga ställen, till och med osköna (så de med besynnerlig afsiktighet anbragta parallellkvinterna i bassolot »Confutatis»); men det öfvervägande gynnssamma intrycket af det hela undanskymmer

dem. Detta Requiem är och förblif-ver ett äkta skönt stycke italiensk konst om ock i denna konsts fysiologi och i katolicismens karaktär ligger en viss öfvervägande sinnlighet och lysande sydlig patos. Man har betecknat detta Requiem som »århundradets mest betydande tondiktning» på detta område, men ingen kan väl vara så barnslig att ställa Verdis Manzoni-messa på samma höjd som det »tyska Requiem» af Brahms. Lyckligtvis behöfver man ej en sådan jämförelse, och vi kunna ära en hvar som i sin stil ärligt arbetar och åstadkommer betydande skapelser.

Verdis Requiem för 4 solröster, kör och orkester har följande innehåll: I *Introitus*. 1. »Requiem æternam» (kvartett och kör); II *Sequentia*: 2. »Dies iræ» (kör) — »Mors stupebit» (bas) — »Liber scriptus» (mezzosopran och kör) — »Quid sum miser» (kvartett och kör) — »Rex tremendæ majestatis» (kvartett och kör); 3. Reordare (sopran och mezzosopran) — »Ingemisco» (tenor); 4. Confutatis (bas); 5. »La-rymosa» (kvartett och kör); III *Offertorium*: 5. Domine Jesu Christe och Hostias (kvartett); 6. Sanctus (Dubbelkör); 7. Agnus dei (sopran, mezzosopran och kör); 8. Lux æterna (mezzosopran, tenor och bas); 9. Li-bera me (sopran och kör).

Musikpress och Litteratur.

Expeditionen af »Ljus» har utsändt:

Svensk sång. N:o 42, innehåll: för piano: El jaleo di Xeres, spansk dans; A. F. Lindblad: Pianostycke; sång: O. Åhlström: »Gubben till ungdomen» (slut); J. H. Roman: Lyckönskan på födelsedagen I och II. — N:o 43: för piano: Madrilena, spansk dans; K. Valentin: Namnsdagsbläsning; sång: Roman: Lyckönskan på födelsedagen III. Innehållsförteckning öfver »Svenska folkmelodier», satta af J. A. Hägg.

Gleerupska universitetsbokhandeln i Lund har utsändt:

NODERMAN, PREBEN: *Tragedien om Orpheus och Eurydike* af Johan Celsius, uppförd å teatern i Lejonkulan i Stockholm 1687. Efter handskrifterna utgifven med inledning och textkritiska anmärkningar. Pris kr. 2.50.

NORRLIND, TOBIAS: *Svensk musikhistoria*. Pris kr. 2.50.

Beijers bokförlagsaktiebolag har ut-gifvit:

LOBE, J. C.: *Musikens katekes*. Öfver-sättning af Adolf Lindgren. Ny öfversedd upplaga.

På Breitkopf & Härtels förlag, Leip-zig, har utkommit:

Zeitschrift der internationalen Musikgesell-schaft. Jahrg. III. Heft. 2. November 1901. Innehåll: Oskar Fleischer (Berlin): Friedrich Chrysander; J. A. Fuller-Maitland (London); The Leeds Festival; Georg Thourer (Berlin): Ein Brief von Karl Stamitz an König Fried- rich Wilhelm II; Musikaufführungen, Vor-lesungen etc.

Nodermans Celsius-tragedi är, så-som det tillkännagifves, en akademisk afhandling, ursprungligen en studie från Literaturhistoriska Seminariet i Lund afsedd som bidrag till en publi-kation, utgifven af Helsingborgs-Lands-krona nation till firande af prof. Weibulls tioårsjubileum såsom natio-nens inspektör. Afhandlingen inne-håller: Inledning (Litteratur om svenskt drama under Karl XI — Lejonkulan, dess repertoar och sceninredning — Johan Celsius, handskrifterna till Tra-gedien om Orpheus och Eurydice samt anmärkningar till handskrifterna — Öfversikt af öfriga länders dramatiska behandling af Orfeussagan); Text; Textkritiska anmärkningar; Tillägg.

Ett särskildt intresse för musik-vänner är denna boks rikhaltiga för-teckning öfver Orfeussagans behand-ling med musik såsom opera och ba-lett.

Ett intressant, på grundliga studier baserad verk är filos. kand. Tobias Norlinds »Svensk Musikhistoria». För-fattarens i denna tidning införda vid-lyftiga uppsats »om källorna till svensk musikens historia» vittnar om hans vidsträckta forskningar i ämnet. I bokens förord yttrar förf. att han med den vill gifva en hittills saknad större sammanhängande framställning af sven-ska musikens historia. Boken vill fram-för allt lämna en historiskt trogen bild af svenska musiklifvet under gångna kulturskeden. Innehållet är sakrikt och stilen klar, uppställning god med marginalanvisningar på hufvudpunkter i innehållet samt utförligt personal-register. Vid det hastiga genomseende vi nu kunnat egna boken ha vi funnit ett fel, som bort upptagas bland rät-telser; på sid. 195 står i en not att Gunnar Wennerberg dog i Stockholm, hvilket ju icke var fallet.

Lobes »Musikens katekes», som ny-ligen utkom i 27:de upplagan i Tysk-land, har nu utkommit här i ny upp-laga. Första och enda svenska öfver-sättningen af Adolf Lindgren utgafs 1877. Det är som förordet påpekar, »ej blott en liten *lärobok* utan äfven ett litet *reallexikon* genom sitt register.» Boken bör finnas i hvarje musikidka-res hand, som vill skaffa sig en lätt-fattlig öfversikt af musikens element, harmonilära, musikinstrument, musik-arter m. m.

I den tyska tidskriften påpeka vi särskildt uppsatsen om den ej länge-sedan aflidne Händel-forskaren F. Chry-sander.

Från scenen och konsert-salen.

Kgl. teatern. Nov. 16. LEONCAVALLO: *Pa-jazzo* (Canio: hr Briesemeister); Balett: *Bilder från maskraden*; MASCAGNI: *På Sicilien* — 17. AUBER: *Fra Diavolo*. — 18. DELIBES: *Lakmé* (Lakmé: frök. Carlström). — 20, 23. GOU-

NOD: *Faust* (Margareta: fru Lindberg, frök. Lyckseth: Faust: hrr Ödman, Malm; Valentin: hr Richard Strandberg, debut) — 21, 25, 27. R. WAGNER: *Rhengludet*. — 24. R. WAGNER: *Lohengrin* (Lohengrin: hr Briesemeister). — 29. G. PUCCINI: *Bohème*, opera i 4 akter efter Murgers »La vie de Bohème» af G. Giacosa och L. Illica. Övers. af Sven Nyblom (Mimi, Musette: fru Hellström, frök. Fernquist; Rodolphe, Marcel, Schaunard, Colline, Benoît, Saint-Phar, Parpignol: hrr Ödman, Lejdström, Mandahl, Södergren, Söderman, Grafström, Henrikson).

Vasa-teatern. Nov. 16—19. LECOCQ: *100 jungfrur*. — 20. HERVÉ: *Lilla Helgonet*. — 17, 24 (matiné) *Nerkingarne*, bilder ur folklifvet med sång och dans i 3 akter af Axel Anrep. Musiken dels arrangerad, dels kompon. af C. G. R. Littmark (Ingeborg: fru Margareta Krüger, 1:a debut). — 22—30. JOH. STRAUSS: *Zigenarbaron*. Operett i 3 akter. Efter en M. Jokais berättelse af J. Schritzer, öfvers. från tyskan af Fr. Hedberg. (Arsena, Saffi, Mirabella, Czipra: frök. Berentz, Keyser, fru Wahlbom, Ringvall; greffe Homonay, Conne Camero, Sandor Barinkay, Kalman Zeupan, Ottokar: hrr Svedelius, G. A. Lund, Schücker, Strömberg, Adami).

Södra teatern. Nov. 16—20. LECOCQ: *Lille hertigen*. — 17. MILLÖCKER: *Gasparone* (matiné).

Vetenskapsakademien. Nov. 19. Kammar-musiksoaré å blåsinstrument af medlemmar af kgl. hofkapellet. Biträdande: konsertm. L. Zetterqvist, hr John G. Jacobsson. 1. Mozart: Kvintett för piano, oboe, klarinett, valdt-horn, fagott (hrr Jacobsson, Pegel, Hessler, Carlqvist, Brunzell); 2. Beethoven: Sonat för violin och piano, A-moll, op. 23 (hrr Zetterqvist, Jacobsson); 3. Saint-Saëns: Tarantella för piano, flöjt och klarinett (hrr Jacobsson, Brandt, Hessler); 4. Beethoven: Oktett, Ess-dur op. 103, för 2 oboe, 2 klar., 2 valdt., 2 fag. (hrr Ehnstedt, Pegel, Hessler, Vigström, Carlqvist, Östman, Brunzell, Eriksson). — 22. Populär vis- och romansafon af fru ANNA NORRIE — 28. AULIN-kvartettens 2:a soaré: Beethoven: 1. Stråkkvartett, F-dur op. 18 n:o 1; 2. Pianononat, E-moll op. 90; 3. Stråkkvartett, Ess-dur op. 127.

Musikaliska akademien. Nov. 17. Konsert af BELLMANSKÖREN. Biträdande: fru Dagmar Möller, dr Gillis Bratt, dir. V. Wiklund. Dirigent: hr Er. Åkerberg. — 21. Konsert af frök. ELÉONORE BLANC och hr LUCIEN WURMSER.

Om premiären af Puccinis »Bohème» i fredags kunna vi nu endast nämna, att den ägde rum inför nästan fylld salong i närvaro af konungen, kron-prinsen, prins Karl med gemål och prins Eugen. Efter hvarje akt följde lifligt bifall och flere inropningar, särdeles efter den sista med dödsscenen, som af fru Hellström fick en rörande vokalt som dramatiskt mästertlig framställning. I Gounods »Faust» har hr Richard Strandberg, som förut sjungit på tyska operascener, gjort debut såsom Valentin. Rösten är behaglig men något svag. Spelet vittnade ej om större scenvana, men trädde fram med en viss kraft i dödsscenen. Sångaren utförde Valentins hela inträdesaria, som hos oss vanligen förkortas. Som Faust uppträdde hr Malm för första gången och detta med god framgång. I »Fra Diavolo» har fru Hellström första gången framträtt som Zerlina och skördat rikt bifall för sitt till sång som spel förträffliga utförande af dennarol. Fröken Edström har äfven berömvärdt återgivit lady Pamela i denna opera.

Vasateatern har upptagit Strauss operett »Zigenarbaronen», som fått en lysande uppsättning och lockar fulla hus. Utförandet är berömvärdt. Frökarna Keyser och Berentz sjunga och spela behagligt, hr Schücker bedårar publiken med sin präktiga tenor, som äfven här ibland utvecklar för mycken kraft, hr Strömberg är lustig som vanligt. Utförandet är för öfrigt tillfredsställande. Skada blott att teatern är för liten för stora röster och större ensemblesmusik. Svenska teatern vore rätta fältet för hr Ranfts uppförande af större operetter och komiska operor. En vinst är emellertid att orkestern nu blifvit sänkt på Vasateatern. Södra teatern har slutat sina operettföreställningar med »Lille hertigen», hvari främst fröken Rosa Grünberg såsom hertigen vunnit mycket bifall. Folkpjesen »Nerkingarne» har med god framgång upptagits å Vasateatern såsom matinéföreställning.

Om frök. Blancs och hr Wurmsers konsert ha vi förut yttrat oss. Beträffande programmet utfördes följande nummer af sångerskan: Aria ur »Alceste» af Gluck, »Les roses d'Ispahan» af Fouré, L'Absence af Berlioz, »La procession» af C. Franck, Myrto af Delibes samt »Ouvre tes yeux bleus» af Massenet. Sången ackompanjerades utmärkt af hr Wurmser, hvars solonummer utgjordes af Schumanns »Carnaval de Vienne» och Arabesk, Rhapsodie hongroise N:o 11 af Liszt, Toccata af Scarlatti, Ess-dur polonaise af Chopin samt en ny sonat, E-moll (manuskript) af Emil Sjögren, tillagnad hr Wurmser. Den svåra, utmärkt spelade sonaten gör i sin fria form intryck af en Fantasi och innehåller flere intressanta detaljer. Efter förnyadt åhörande kunna vi närmare yttra oss om denna nyhet. Konsertgifvarne hade att fagna sig åt större bifall än publik.

Af kammarmusiksoaréerna hade den för blåsinstrument särskildt intresse, då det sällan erbjödes tillfälle att höra sådan musik. Programmets nummer af detta slag väckte publikens stora bifall ej mindre än Beethoven-sonaten för violin och piano, utförd af hrr Zetterqvist och Jacobsson. Hofkapellisterna hade all heder af sin soaré, som förtjänt talrikare åhörare. Aulinarnes soaré upptog bekanta Beethovenverk, af hvilka stråkkvartetten op. 127 från hans sista period, hör till de mera svårfattliga. Svårigheterna i dess utförande öfvervunnos berömvärdt. Hr Stenhammars solospel i pianononaten vann mycket bifall.

Fru Norrie hade stor och tacksam publik som vanligt på sin visafon, som hade mycket omväxlande program med visor af Söderman, Lindblad, Geijer, Pacius, Sibelius, Sjögren m. fl. Mest anslog de i gladare stil, såsom Wennerbergs »Tösa på Svältera», en ny sång af Sjögren: »Två små troll», Halldéns »Hannklaverstrall» m. m.

Bellmanskörens konsertprogram hade i slutet en afdelning, egnadt minnet af Wennerberg, upptagande bekanta körer och solosånger, utförda af fru Möller och dr Bratt. Denne föredrog bl. a. de karaktäristiska sångerna »Djävelsklocken» och »Carl V's sang i ligkisten».

Musiknotiser

från hufvudstaden och landsorten.

Kgl. teatern. Beethovens nionde symfoni förberedes till utförande i midten af denna månad, då Beethovens födelsedag inträffar. Nu likasom föregående år förstärkes kören genom biträde af medlemmar i våra större sångföreningar.

Kgl. teaterns aktiebolag hade den 16 nov. ordinarie bolagsstämma i teaterns stora foajé. Vid företaget styrelseval omvaldes hofrättsrådet P. Westrin och grosshandlare A. Thiel samt till deras suppleanter hofintendenten A. Börtzell och grosshandlare Axel Abramson, hvarjämte den förutvarande revisorn, kamreraren John May, äfvensom hans suppleant, major H. Stjernspetz, likaledes omvaldes.

Musikföreningens första konsert för såsungen den 3 december, har på programmet Verdis »Requiem», hvilket verk härstädes icke gifvits sedan 1887 och nu under prof. Nerudas ledning framföres såsom en minnets gård, ägnad den under året bortgångne mästaren. Som solister medverka fruarna Östberg och Afzelius, herr Malm och Salomon Smith, senast gafs det 17 och 19 nov. 1887 å kgl. operan, då solopartierna utfördes af fruarna Edling och Östberg, samt hrr Salomon Smith och Rundberg. Programmen vid de återstående konserterna komma att omfatta, andra konserten en nyhet af den danske tonsättaren Nilsen, »Hymnus Amoris», jämte Stenhammars »Snöfrid», samt tredje konserten Bachs stora »Mässai H-moll».

Wennerbergsafon gafs den 17 nov. i Immanuelskyrkan af dess sångkör under dir. Carl Bohlins ledning med biträde af fru Hedv. Wiklund, frk Davida Hesse såsom solister, och hrr Uno Bildmark samt V. Wiklund (ackomp.). Programmet upptog åtta af Wennerbergs mest populära »Davids psalmer» för kör och solostämmor.

Sveasalen öppnades åter den 14 nov. i nyrestaurerad skick efter den förhärjande eldsvådan i mars 1899. Äfven nu utföres konsertmusiken där af dir. Sevesos italienska kapell, hvari medverka den framstående violinisten G. Fusella samt pianisten, ackompanjören prof. R. delli Ponti. Den 19 öpp-

nades teatern i våningen därunder, å hvilken variétföreställningar skola gifvas under fru Hoffman-Uddgrens direktion.

Musikaliska Akademien. Till akademiens sekreterare har den 30 nov. Doktor Karl Valentin blifvit vald.

Texten till operan »Bohème», öfver sättning af Sven Nyblom, har utkommit på Abr. Hirschs förlag.

Sigrid Arnoldson kommer under nästa april att uppträda som gäst på Opéra Comique i Paris. För vintersäsongen är hon som vanligt anställd i Petersburg.

Hugo Alvéns symfoni n:r 2, D-dur, hvilken den 24 nov. uppfördes å Nationalteatern i Kristiania, gjorde stor lycka hos publiken och berömmes starkt af platskritiken, som i honom ser »en uppgående stjärna».

Den nybildade konsertföreningen har redan i flera landsortens städer föreställt konserter, med miss Tracey, sångaren C. A. Holmqvist och pianisten frök. Astri Andersen såsom de konserterande artisterna. Så gafs den 24 nov. konsert i HERNÖSAND, hvilken skildras såsom mycket lyckad. Särskildt berömmes miss Tracey för sitt utförande af arian ur »Faust». Men äfven på de båda andra biträdande, den unge barytonisten C. A. Holmqvist och pianisten fröken Astri Andersen, hopas starka loford. Mycket berömmade om talas fröken A:s »fina, mjuka och själfulla» sätt att tolka Liszts »Liebestraum», liksom ock hennes sätt att utföra Chopins »Scherzo» gifves det vackraste erkännande.

Den 27 nov. konserterade de med mycket bifall i Upsala.

En orgel af »Skandinaviska orgel- och pianofabrikens» tillverkning har af kronprinsessan skänkts till Tullgarns folkskola.

Göteborg. På stora teatern har fru Wiehe-Berény den 20 och 21 nov. uppträdt med pantomimerna »Handen» och »Dockan». Den 23 började Ranft'ska operettsällskapet från Södra teatern i Stockholm att gifva föreställningar här å Stora teatern där då »Lille hertigen» uppfördes och fortfarande gifves. I titelrolen vinner fröken Rosa Grünberg allt jämt stort bifall. Folkteatern har jämte den outslitliga »Lergöken» haft »Vermländingarne» på spellistan under sista hälften af november. Den 20 nov. gafs konsert af frök. Berta Goldenshon, biträdd af d:r John Bygren och fröken Berta Löfgren samt frök. Helfrid Olsen (ackomp.). Konsertgifvarinnan, som lär äga en vacker altröst, tänker försöka sig på scenen. Till den 29 nov. har frk. Blanc och hr Wurmser annonserat konsert här.

Från våra grannland.

Kristiania. Nov. 15—30. Nationalteatern har af pjäser med musik endast haft att bjuda »En söndag på Amager» samt »Svarta dominon». Lindenska sällskapet har på Centralteatern denna tid gifvit »Den förgyllda lergöken», »Kolhandlarne» och en gång »Boccaccio». Två »landsmåls»-soaréer har gifvits, den 18 och 21 nov., af Delsbostintan (fru Ida Gawell-Blumenthal) som äfven här gjort rätt stor lycka. D. 23 gaf den unge pianisten Karl Nissen konsert, biträdd af fröken Märta Sandal och nationalteaterns orkester. Hr N. spelade därvid Tschajkowskis pianokonsert i B-moll, op. 23, Schumanns Etudes symphoniques och Chopin-nummer; frk. Sandal sjöng sånger af Selmer. Sångerskan Gerda Danielson gaf d. 25 nov. konsert, ackompanjerad af fru Barbara Larsson; följande dag var Blanc-Wurmserkonsert. Musikföreningens 2:a säsong-konsert gafs d. 30 nov. under Iver Holters direktion med biträde af violinvirtuosen Arrigo Serato. Programmet upptog: 1 Berlioz: Uvertyr till »Korsaren»; 2 Dvorak: Konsert för violin och ork.; 3 Violinsoli med piano; 4 Beethovens Pastoral-symfoni.

Helsingfors. Nov. 15—26. Teaternarna ha denna tid endast haft dramatisk repertoar. Sven Scholander gaf här d. 16 nov. en »Almquist-afton» med dikter och sånger af C. J. L. Almquist, d. 19:de sin andra »vis-afton» med gamla visor och Bellmanssånger samt d. 25 nov. »Populär Bellmans-afton». Filharmoniska Sällskapet gaf d. 23 nov. sin 2:a symfonikonsert med biträde af pianisten Karl Ekman under dir. Kajanus' ledning. Programmet upptog: 1 Ouverture solennelle af Glazounow; pianokonsert af Grieg och Berlioz' »Sinfonie fantastique». Konserter ha för öfrigt gifvits af operasångaren Dahlberg, hr Emil Leander och ock sångerskan frök. Fabritius. D. 26 nov. gaf fru Anna Norrie här en »Visa-afton» och ämnade d. 30:de gifva en sådan i Petersburg.

Köpenhamn. Nov. 14—27. Kgl. teaterns musikpjäser denna tid ha utgjorts af Ennas pantomim »Hyrdinden og Skorstensfejeren», »Don Juan», »På Sicilien», »Romeo och Julia», »Vifandaka» samt »En midsommarnattsdröm». På Folkteatret började fru Wiehe-Berény uppträda d. 26 nov. i »Nitouche» (»Lilla helgonet»). Konserter gäfvos här d. 18 och 22 af Edvard Risler och violinisten Arrigo Serato. Den 16 nov. konserterade violinisten frök. Agga Fritsche med orkester och samma dag prof. Julius Röntgen (pianist) och hr Bram Elde (violin). Två »Bellmans-aftnar» ha gifvits här af hr Bruno Aspelin. En extra konsert gafs d. 19 nov. af violinisten Arthur Hartmann, biträdd af sångerskan frök. Marie

Riemann. Prof. Anton Hartvigson gaf d. 25 nov. den 1:a af de 6 soaréer, hvarpå han ämnar behandla »Klaver-sonatens oprindelse og udvikling.»

Från andra land.

Paris. På stora operan har sedan Saint Saëns' nya opera »Barbarerna» börjat sin carrière; repetitionerna på Wagners »Siegfried» ha redan tagit sin början.

Massenets nya opera »Griseldis», med text af Armand Silvestre och Moraud (ur en af Boccaccios noveller i »Decamerone») har nyligen haft premiär på Opéra comique och mottagits med stort bifall af publiken. Operan tros komma att länge hålla sig uppe och innehåller många vackra nummer, som tros bli populära på konserter och i salonger. Säsongen är nu i full gång. Den 20 okt. började härstädes Colonne- och Lamoureux-konserterna.

Genève. Raoul Koczalski, hvilken som pianistiskt underbarn konserterade i Stockholm 1895 vid 10 års ålder, har nu utvecklats till en duktig pianist och gaf här nyligen konsert under det lifligaste bifall. Under senare tid har han lefvat mera tillbakadraget för att, som det säges, arbeta på en opera, med hvilken han snart ämnar framträda.

Berlin. Den franska berömda orkesterdirigenten Ed. Colonne har med sin orkester konserterat härstädes, d. 1 nov. i Alberthall, d. 2 nov. på kgl. operan och väckt stort bifall. Programmet innehöll flere nummer fransk musik af Saint-Saëns, Charpentier, Lalo, Berlioz och Massenet jämte saker af Beethoven, Wagner o. a. tyska mästare.

Dödsfall.

Chrysander, Friedrich, född den 8 juli 1826 i Lübtheen (Mecklenburg) † 3 sept. i Bergedorf n. Hamburg. Berömd Händelforskare. Hans stora Händelbiografi blef dock ej fullbordad. Chr. har äfven utgifvit arbeten om Bach o. a. äldre mästare.

Gurlitt, Cornelius, professor, musikdirektör, bekant musikpedagog, född den 10 febr. 1820 i Altona, † derst. 17 juni. G. har skrivit en mängd goda etyder och andra instruktiva pianoverk för nybörjare och mera försigkomna, äfven kammarmusik, sånger och ett par operetter.

Orgelharmonium.

Endast förstklassigt fabrikat. Moderata priser.
Specialitet: **Skol-, Koncert- och Pedal-orgelharmonium.** Agenter antagas.

G. LAGERQUIST & C:o
Orgelharmoniumfabrik
ÖREBRO.

J. G. MALMSJÖ

Kongl. Hofleverantör.
Pianofabrik. **GÖTEBORG,** Etablerad 1843.

21 första pris bland hvilka **Guldmedalj**

Malmö 1896 och Stockholm 1897

"för utmärkta flyglar och pianinos"

ensam bland svenska pianofabriker.

Begagnade instrument tagas i utbyte.

Bekväma afbetalningsvilkor.

Talrika intyg från framstående musici och konstnärer.

A.-B. Skandinaviska Orgel- & Pianofabriken

(f. d. Skandinaviska Orgelfabriken)

Grundad 1865

rekommenderar sin tillverkning af **Orglar** för kyrkor, skolor och hemmen samt **Pianinon.**
Obs.! Uteslutande svensk tillverkning och följaktligen af utmärktaste och solidaste beskaffenhet.

Priskurant på begäran. Alla förfrågningar besvaras omgående.

Utställning & kontor Mästersamuelsgatan 32, Stockholm.

!!! NYUTKOMMET !!!

Musikens katekes

af J. C. Lobe.

Öfversättning af Adolf Lindgren.

Andra öfversedda upplagan.

Pris eleg. inb. 2 kr.

Detta lilla arbete bör ägas af hvar och en som utöfvar musik. Icke blott som en liten lärobok utan och som uppslagsbok för återfinnande och förklaring af alla i musiken brukliga termer och uttryck lämpar det sig förträffligt genom det i bokens slut i alfabetisk ordning uppställda registret.

Beijers Bokförlagsaktiebolag.

Svensk Musiktidnings musikbilaga

1901

till helårsprenumeranter utgöres af

MUSIKALBUM XIV

10 sidor, innehållande

för piano, 2 händer:

Gustaf Hägg: Impromptu-Scherzo.

Theodor Kirchner: Pianostycke.

E. N. Méhul: Menuett.

för en röst (baryton) med piano:

A. M. Myrberg: »Se'n jag dig såg» (d—d).

Pris 75 öre.

J. LUDV. OHLSON

STOCKHOLM

Hamngatan 18 B.

Flyglar, Pianinos och Orgelharmonier af de bästa svenska och utländska fabriker i största lager till billigaste priser under fullkomligt ansvar för instrumentens bestånd.

Obs.! Hufvuddepôt för Blüthners och Rönisehs världsberömda Flyglar och Pianinos.

På C. W. K. GLEERUPS i Lund förlag har utkommit:

Lärobok i enkla, dubbla, tre- och fyrdubbla Kontrapunkten

af Dr S. Jadassohn, professor vid k. musikkonservatoriet i Leipzig. Andra genomsedda upplagan i auktoriserad öfversättning och bearbetning af Alfred Berg, kapellmästare vid Lunds universitet. Pris kr. 3:50.

Detta arbete torde blifva välkommet för dem, som önska göra sig närmare förtrogna med arten och väsendet hos den konst, som tager vid, där språket ej längre maktar — åtminstone ej ensamt — gifva uttryck och lif åt känslor och stämningar. Professor Jadassohns läroböcker hafva vunnit det största erkännande och den vidsträcktaste spridning; de äro öfversatta till de flesta kulturländers språk.

Förmånligt köp

af

Värdefulla Musikinstrument!

Sedan kungl. hofbalmusikdirektören a. D. Eduard Strauss dragit sig tillbaka till privatlivet, försäljas följande instrument, hvilka tillhört hans kapell: Två mycket värdefulla Dubbel-Pedalharpor (Erar) med vacker ton och utmärkt mekanik, vidare sju kontrabasar, 2 violonceller, Flöjter (hög- och låg stämning), Piccolo (hög stämning), Oboer (hög stämning), Klarinetter (hög och låg stämning), Fagotter (Heckel-system, hög stämning), Trumpeter (B), Flygelhorn (solinstrument med mycket vacker, utjuk ton), Valdthorn, Basuner, stora och små Trummor, Bäckan, Tamtams (kinesiska, kaukasiska och indiska), stora klockor af järn, 32 amerikanska notställare (att fälla ihop), tre nätta och praktiska dirigentnotställare jämte andra orkester-requisita. Allt till **billigaste pris**. Köpare äga att vända sig till **Eduard Strauss, kejs. och kgl. Hofbalmusik-Direktör a. D. Wien, I. Reichsrathstrasse 9.** (G. 110846.)

OBS. Äldre årgångar

af denna tidning, med eller utan musikbilaga, erhållas till nedsatt pris (endast kontant) af expeditionen.

Kurs i **plastik** samt undervisning i **sång** efter den italienska sångmetoden i förening med **instuderande af roller**, med särskildt afseende fäst vid frasering o.h diktning, meddelas af

SIGNE HEBBE

Sturegatan 24, Stockholm.

PIANOLEKTIONER

efter bästa metod, ledande till god teknisk och verkligt musikalisk utbildning, meddelas af undertecknad till moderat pris. Anmälan kan äfven ske skriftligen.

Mottagning kl. 9—10 f. m. och 4—5 e. m.

Kungstensgatan 56, 3 tr.

Tel. Vasa 6 19. Frans J. Huss.

För Porträttsamlare!

Fina Sköntrycks-exemplar af Svensk Musiktidning, flere årgångar, säljas billigt af tidningens expedition

Kungstensgatan 56 III.

Innehåll: De franska konsertgifvarne Eléonore Blanc och Lucien Wurmser (med porträtt). — Textinnehållet i »Bohème», opera af G. Puccini. — Källorna till svenska musikens historia. Nittonde århundradet, af Tobias Norlind (forts.). — Om Verdis Requiem, af Edv. Hanslick. — Musikpress och litteratur. — Från scenen och konsertsalen. — Musiknotiser från hufvudstaden och landsorten, från våra grannland och andra land. — Dödsfall. — Annonser.